

In Memoriam Piet Kuiper (1934-2017)

Op 10 December 2017 zijn Prof. dr. ir. P.J.C. (Piet) Kuiper en zijn echtgenote drs. C.M.H. (Cécile) Lapré in hun woonplaats Haren overleden. Piet Kuiper was tot aan zijn emeritaat hoogleraar Ecofysiologie van Planten aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Piet was een jongen van de Noord-Hollandse polder, waar hij opgroeide op een boerderij in de Wieringermeer. Als jongen werd hij een actief lid van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJV), waar hij met zijn liefde voor planten, paddenstoelen en veldbiologie helemaal op zijn plek was. Zijn hele leven werd hij gefascineerd door de natuur, een fascinatie die hij kon uitleven en delen in de NVJ. Voor de NVJ heeft hij zich met groot enthousiasme en energie ingezet. Piet had een enorme soortenkennis en die kennis deelde hij graag, tijdens veldexcursies, maar ook in ingezonden brieven in (lokale) kranten om mensen op de bijzondere schoonheid, maar ook de gevaren van sommige soorten door ondeskundige wildplukkers.

Hij studeerde tuinbouwplantenteelt aan de Landbouwhogeschool Wageningen en promoveerde in 1961 op het proefschrift *The effects of environmental factors on the transpiration of leaves, with special reference to stomatal light response* over de invloed van verschillende kleuren licht op opening en sluiting van huidmondjes, bij professor Wassink. Daarna werd hij aangesteld als wetenschappelijk medewerker bij het Laboratorium voor Plantenfysiologisch Onderzoek van de Landbouwhogeschool Wageningen.

Na twee perioden in de Verenigde Staten en een verblijf in Israël werd hij in 1974 benoemd als hoogleraar Plantenfysiologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hier startte hij een onderzoekslijn naar de effecten van omgevingsfactoren op de lipide-samenstelling van membranen. Voor het Nederlandstalige leerboek *Plantenfysiologie*, onder redactie van Stegwee en Quispel, verzorgde Piet het derde deel waarin de ecofysiologie van planten werd behandeld. Mede hierdoor kan hij worden gezien als één van de voorgangers en verbreiders van de ecologische plantenfysiologie in Nederland. In het onderzoek richtte hij zich vooral op de effecten van stress, zoals koude en zout, op het functioneren van planten. Zeker in de latere jaren werd de keuze van zijn onderzoeksonderwerpen ook bepaald door de maatschappelijke relevantie: luchtverontreiniging, CO₂ stijging en zure regen.

Wetenschappelijk was waarschijnlijk het *Plantago* Zwaartepuntproject de meest aansprekende periode. Samen met de microbioloog/ecoloog Jan Woldendorp, de geneticus Wilke van Delden en de plantencoloog Peter van der Aart werd een ambitieus en geïntegreerd ecologisch, fysiologisch en genetisch onderzoek aan ecologisch contrasterende Weegbreesoorten (*Plantago*) begonnen, waaraan veertig onderzoekers meewerkten. Erkenning van zijn verdienste voor de wetenschap kreeg hij onder andere door zijn lidmaatschap van de KNAW in 1983.

Bij promotieplechtigheden, ook van zijn eigen - meer dan 40, promovendi - viel hij op door nooit in toga te verschijnen. Dat onconventionele, die warsheid van protocol heeft hij tot het einde van zijn carrière behouden.

In 1999 ging Piet met emeritaat. Met zijn echtgenote en sociologe Cécile Lapré, die een grote liefde voor veldbiologie met hem deelde, zijn nog een aantal grote veldinventarisaties uitgevoerd (flora van Western Australia en Papua New Guinea). Tot aan hun dood bleven Piet en Cécile actief als voorvechters van ons milieu, getuige de vele ingezonden brieven, onder andere in Bionieuws.

Piet Kuiper was een plantensocioloog in hart en nieren. Al in 1958 publiceerde hij een op eigen waarnemingen gestaafd artikel over de 'verlandingsvegetaties in Noordwest-Overijssel', in het tijdschrift *Kruipnieuws* van de zogeheten Sjongroep van de NJN, een tijdschrift waarin vele vooraanstaande vegetatiekundigen hun eerste pennenvruchten konden plaatsen. Nog steeds geldt dit artikel als een klassieker in het onderzoek aan laagvenen in ons land. Piet is het vakgebied altijd trouw gebleven, en heeft tot voor enkele jaren vele excursies van de Plantensociologische Kring Nederland bijgewoond, waar hij met hartstocht aan de discussies in het veld deelnam en met zijn originele gezichtspunten andere onderzoekers wist te inspireren.

Met hun weloverwogen afscheid van dit leven verliezen we een markant koppel gedreven biologen, die we nog lang in genegen herinnering zullen houden.

Theo Elzenga en Luit de Kok

Piet Kuiper en zijn echtgenote Cécile Lapré
